

presència

Número 1858. Del 5 a l'11 d'octubre del 2007. Any XLII. 0,50 €

Josep Maria Espinàs

L'HOME TRANQUIL. Amb vuitanta anys complerts, Josep Maria Espinàs continua en plena activitat creativa. Hi hem conversat sobre l'ofici d'escriure, de política i sobre Frankfurt. / 2 a 9

L'home tranquil

JOSEP MARIA ESPINÀS. Un dels autors més respectats del país, vuitanta anys complerts, continua en plena activitat creativa, amb un article diari i uns quants llibres al calaix. Hi hem conversat sobre l'ofici d'escriure, «una mica» de política i de la presència catalana a la Fira de Frankfurt, on fa vint anys que va.

MIQUEL RIERA / Barcelona

● Fa certa impressió, a part del respecte que porta implícit, seure a dinar a la mateixa taula d'un autor del prestigi, el recorregut i la talla de Josep Maria Espinàs. De seguida, però, la senzillesa i la tranquil·litat amb què ens acull l'autor d'*El teu nom és Olga*, per esmentar només el títol d'uns dels vuitanta llibres que ha publicat, fa que, ben aviat, la trobada agafi un caire normal, per dir-ho d'alguna manera. Mentre esperem que arribi la seva editora a Edicions la Campana, Isabel Martí, de la qual no para d'elogiar l'entusiasme i la passió per la feina –per exemple, l'èxit de l'últim llibre que ha publicat, *La lladre de llibres*, de Markus

Zusak–, Espinàs parla de l'ofici d'escriptor, de la seva estimada màquina d'escriure, mentre ens adverteix que no contesta preguntes generalistes, del tipus «què en pensa, de la literatura catalana?». «M'és impossible tenir-ne una visió general, per això no en puc opinar», ens explicarà. També parlem de la llengua, de si s'està estandarditzant, però ell diu estar més preocupat per la fonètica, «de la qual quasi ningú parla». «Si deixem de dir determinats sons que només són propis del català, llavors poc importarà que les paraules siguin les correctes o no», diu.

Havent dinat pugem fins a la seu de La Campana, on, en una tranquil·la sala amb fotografies dels autors de la casa

observant-nos i la remor de fons del trànsit que baixa Muntaner avall, conversarem. Espinàs, camisa vermella, la pipa apagada a la mà, desprenent vitalitat tot ell, es prepara per respondre a les preguntes de l'entrevista.

— Què l'inspira a l'hora d'escriure?

— «No ho sé. Per exemple, molts llibres, com ara *El teu nom és Olga*, *Temps afegit*, o *Inventari de jubilacions*, els he començat escrivint un text sobre el fet de llevar-se, per exemple. L'endemà escric un altre text sobre un altre punt que m'ha interessat. I un dia li dic a la Isabel que miri el que he escrit i és quan em diu si m'adono que estic escrivint un llibre. No em mou la intenció d'escriure un llibre. No em plantejo 'faré això i

«SI ALGÚ PENSA QUE ESCRIC EN UNA MÀQUINA OLIVETTI PERQUÈ QUE ESTIC EN CONTRA DE LA INFORMÀTICA, S'EQUIVOCA. L'IMPORTANT ÉS SABER QUÈ NECESSITES I QUÈ NO»

L'autor, a la seu d'Edicions la Campana, la seva editorial. / JUANMA RAMOS

«ELS ESCRIPTORS HAURIEN DE SER UNA MICA MÉS FATALISTES I HUMILS. UN ESCRIPTOR NO POT TRIAR QUINA MENA D'ESCRITOR SERÀ I AQUELLS QUE HO FAN S'EQUIVOQUEN»

allò'. Sorgeix així.»

— **I això passa també amb la narrativa?**

— «Escric novel·les sense fer cap pla previ, ni prendre cap nota, ni pensar prèviament com seran els personatges. Ni sé com s'acabarà.»

— **Això no és pas precisament el que s'ensenya en les escoles d'escriptura...**

— «No ho sé. Hi ha alguns autors que venen molt... jo no em queixo. Sé el que ha de sortir, quin clima he de crear, quins personatges vull, i llavors em poso a escriure fins que acabo. Hi faig poquíssimes correccions. Sóc incaaç de corregir.»

— **Sempre ho ha fet així?**

— «Sí, quan era més jove i ara. Corregir m'avorreix. Entrego un original pràcticament sense correccions i, tal com arriba, va a impremta.»

— **Abans, dinant, deia que escriure és pensar...**

— «I si penses d'una manera ordenada, et surt immediatament el que has pensat. Si no et surten les paraules, és que encara no tens cap idea. El pagès no té cap problema per dir: 'Aquests núvols anuncien pluja.' No diria mai, per exemple: 'Crec que, dins del paràmetre de la meua experiència, aquests núvols dallonses...' En literatura, si tens una idea, l'expliques amb les paraules amb les quals l'has pensat.»

— **Ha recordat que no treballa amb l'ordinador, sinó amb una màquina d'escriure...**

— «No gens. La meua màquina d'escriure té l'avantatge que ja porta la impressora incorporada.»

— **Tampoc fa servir internet?**

— «No, no. I segur que hi ha coses interessants. Si algú pensa que escric en una màquina Olivetti perquè que estic en contra de la informàtica, s'equivoca. L'important és saber què necessites i què no. És actuar amb certa saviesa, i perdó per la paraula, davant de les novetats contínues que apareixen. Hi ha amics meus que tenen una magnífica càmera de fotografiar i com que n'ha sortit una altra que indica l'hora de la foto, per exemple, se la canvien. I, en canvi, s'han passat quaranta anys sense que els importés a quina ho-

•
«*Em considero un privilegiat en aquest sentit: faig la feina que m'agrada, escric el que m'agrada, no estic subvencionat, no demano avançaments milionaris, cobro els llibres que venc, i tinc la sort que ha durat anys... Es pot demanar més? No estic amargat! No sóc un escriptor amargat, vaja!*»

•
«*Ens podem queixar molt que si els nens no van com han d'anar, que si els grans han perdut l'educació, però un país on al president se li diu Jordi o Pasqual, no va bé! Al President se li ha de dir Senyor President*»

ra es feia la foto. Doncs jo amb la meua màquina en tinc prou per anar escrivint el que m'interessa. És una eina amb la qual mentalment tens un contacte i veus exactament el que estàs pensant. Si pots retocar després, canviant paràgrafs o corregint paraules, hi ha el perill que en el moment en què estàs escrivint afluixis l'exigència. Saps que te la jugues quan piques les tecles.»

— **Vostè té molts lectors, i molts d'ells molt fidels.**

— «Com qualsevol altre, sóc un escriptor que escriu i que publica, i em compren. Sí que vaig quedar molt parat quan em vaig adonar que són tres generacions de lectors que he tingut. Quan vaig començar a publicar llibres tenia vint-i-sis anys, des de llavors n'han passat més de cinquanta. I això fa impressió. D'altra banda, el fet d'haver tingut lectors m'ha permès continuar sent escriptor.»

— **Quina creu, però, que ha estat la clau de l'èxit?**

— «No ho sé. Potser és que el lector troba alguna cosa als meus llibres que el fa ser-hi fidel. És qüestió de comunicació, de trobar un batec humà, de trobar unes actituds que agraden al lector, de poder compartir-les.»

— **Potser és que vostè explica coses que no hi ha ningú més que expliqui?**

— «Em diuen sovint que el que jo dic és el que ells pensen, i no és veritat. És llavors que ho pensen, un cop ho han llegit.»

— **Però és evident que hi ha una proximitat entre el que vostè escriu i el que pensen els seus lectors.**

— «Sí, sí. Els escriptors haurien de ser una mica més fatalistes i humils. Un escriptor no pot triar quina mena d'escriptor serà i aquells que ho fan s'equivocuen. L'escriptor ha d'explotar bé i treballar les seves qualitats, i saber-se limitar en el terreny en què ha de treballar. Un traumatòleg no pot fer de cardiòleg. Si vols que escriure sigui la teua vida, has de ser conscient de les teves limitacions. Hi ha gent que, envejosa dels èxits comercials dels llibres, pensa que l'escriptor ho fa per fer diners. Mentida! És que està condemnat a escriure aquest tipus de

llibres. És una fatalitat. Si un escriptor és fidel a les seves qualitats, pot trobar un públic coherent, que el segueix fidelment. I si fas un nou llibre, és igual de què parlis, perquè els lectors hi estaran interessats igual. A mi, que no em preguntin per què escric els llibres que escric.»

— **Actualment, però, també manen molt els editors que, fins i tot, encarreguen quins llibres volen.**

— «No sé què fan, perquè no he entrat mai en aquest camp. Sóc partidari que tothom faci el que vulgui i el que pugui. Sempre he escrit el que he volgut i sobre el que m'ha semblat. No he pensat mai que havia d'escriure una cosa perquè tocava. Em considero un privilegiat en aquest sentit: faig la feina que m'agrada, escric el que m'agrada, no estic subvencionat, no demano avançaments milionaris, cobro els llibres que venc, i tinc la sort que ha durat anys... Es pot demanar més? No estic amargat! No sóc un escriptor amargat, vaja!»

— **I això que fa un article cada dia!**

— «Sí, cosa que està molt bé.»

— **Li costa, després de tants anys?**

— «No. Ho trobo molt formatiu. No s'ha convertit en cap rutina. Al contrari! Has de buscar estímuls. L'article diari et fa anar despert i amb les orelles ben obertes.»

— **Això l'ajuda a anar vivint, també?**

— «Sí, perquè et connecta amb el món i el teu cervell treballa. Has de demostrar que ets escriptor cada dia.»

— **I pel que fa als seus llibres de viatges?**

— «Els viatges t'obren una visió molt àmplia del món, de contacte amb la diversitat. Vas amb cotxe i per la finestra només veus paisatge. Ara bé, si tu vas a poc a poc, el paisatge es posa en marxa: apareix una persona que no havies vist. Anar a peu et permet que tot el que t'envolta agafi vida. Aquest és el secret. No n'hi cap altre. Descobreixes gent insospitada, amb qui tens converses que no havies imaginat mai. Surts de la teua closca, del teu

món, i vas amb una actitud d'acceptar el que trobaràs, de sorprendre't.»

— **Queden encara llocs verges, per descobrir, al país?**

— «Sí, el que passa és que cada vegada costen més de trobar. He anat a llocs, per exemple, pel páramo de Castella, on feia anys que no havien vist cap foraster. És curiós. M'he trobat, per exemple, un poble abandonat on només hi havia una parella que s'havia repintat una casa i hi anaven a passar l'estiu. Hi havia ossos de gossos morts. L'home em va explicar que ell era d'aquell poble i que havia passat de cavar amb l'arada romana a arreglar calculadores. Aquestes experiències no les tens si vas amb cotxe. Això t'ajuda a entendre els canvis socials i les maneres de veure el món.»

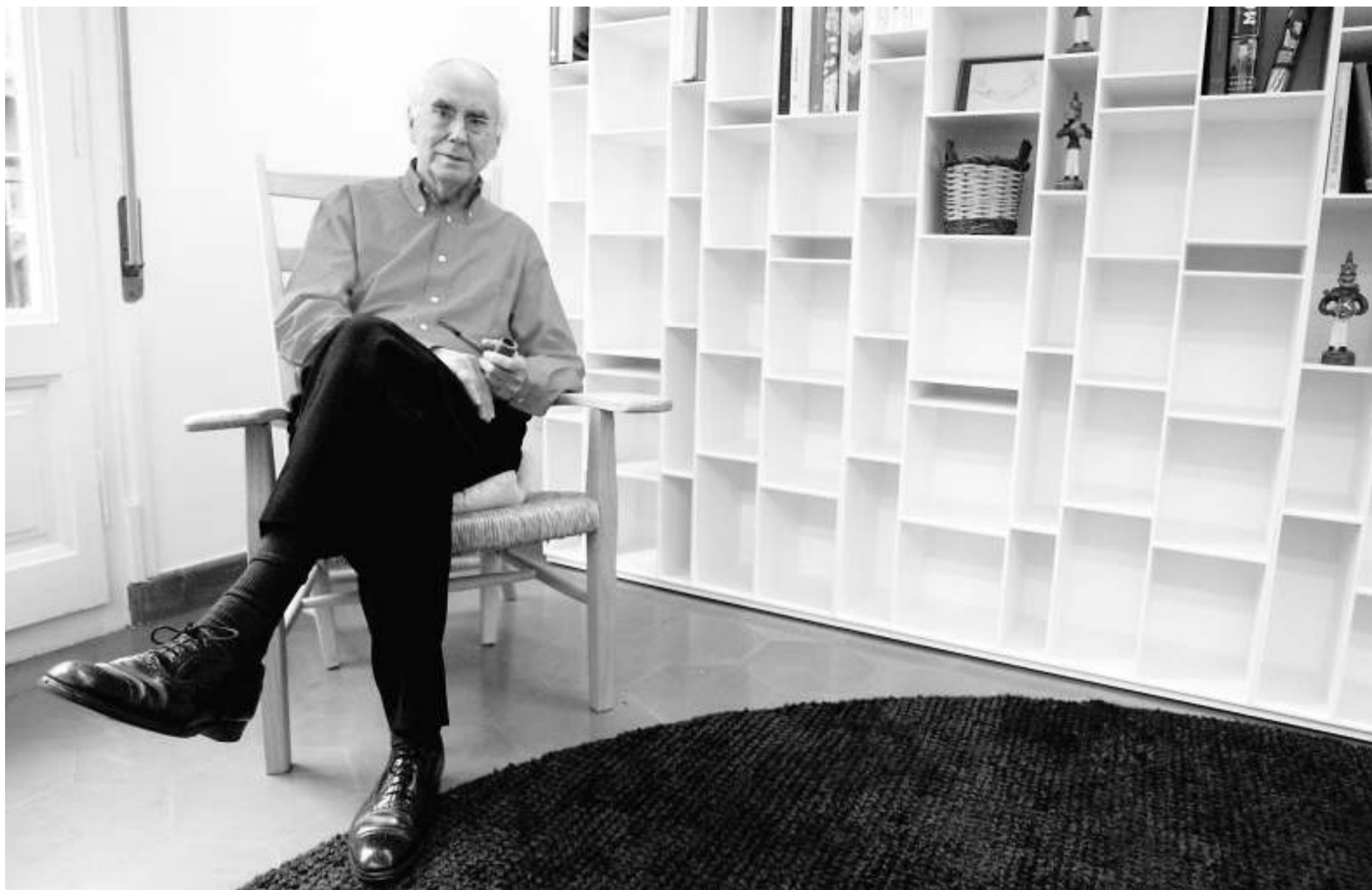
— **No troba que, en general, les ciutats i els pobles són cada cop més iguals? Les mateixes botigues, els mateixos bancs. Sovint ets en un carrer i no saps si ets a Martorell, a Girona o a Tortosa.**

— «Tens raó. Sobretot no ho saps si hi arribes amb cotxe des de casa teua. Si hi has arribat caminant, has vist un paisatge, una persona a l'entrada del poble, és diferent... Ja veus que no ets a casa. Si hi arribes de cop, tot és igual.»

— **De zones estrictament rurals, però, en queden poques. Ha canviat molt el paisatge i la gent en quaranta anys. També, afortunadament, ha millorat molt el nivell de vida.**

— «Entre els primers i els últims viatges meus hi ha moltes diferències. Hi ha territoris que, pel meu tipus d'observació, ara no servirien. És clar que es podria fer un altre llibre des d'un altre punt de vista i fer-lo sobre les zones industrials. Hi pots passejar... i ja en trauràs un llibre...; però a mi m'interessa la gent. I encara avui trobes gent que té caràcter. Encara trobo gent asseguda que, en veure'm caminant, em diuen que ells són els reis dels ganduls. Això no et passa a qualsevol cantonada, que un desconegut et digui això. A partir d'aquí, la història que t'expliqui segur que és apassionant. I aquest individu el pots

«ENCARA TROBO GENT ASSEGUDA QUE, EN VEURE'M CAMINANT, EM DIUEN QUE ELLS SÓN ELS REIS DELS GANDULS. AIXÒ NO ET PASSA A QUALSEVOL CANTONADA»

Josep Maria Espinàs ha fet vuitanta anys aquest 2007 i ha publicat el seu vuitantè llibre. / JUANMA RAMOS

trobar al costat de tres fàbriques! Una vegada vam anar a dinar en Coromines, el seu germà i jo. En Coromines em citava molt en els seus escrits... Doncs estàvem dinant i el seu germà em va preguntar on aniria a caminar a l'estiu. Em va proposar anar al pla de Busa. I el Coromines filòleg va dir: 'Què hi ha d'anar a fer l'Espinàs al pla de Busa? No veus que no hi ha ningú?' Va entendre molt bé què hi buscava jo, en el fet de caminar.»

— **Ja sé que no li agraden les preguntes gaire generals, però m'agradaria preguntar-li com veu el país.**

— «El problema és que mai he vist el país. M'explico. He vist pobles, paisatges, però el país no. No puc fer una generalització. Ara els escriptors importants són els que parlen de categories i menyspreen l'anècdota. En Pla deia: 'Perdoni, però què pintava el gran pintor Vermeer? Pintava anècdotes: una noia que llegia un

«No m'he jubilat»

● L'any 1992, quan va fer 65 anys, Josep Maria Espinàs va publicar *Inventari de jubilacions*, però l'escriptor manté que ell no s'ha jubilat mai. «Un dia vaig veure que no em jubilaria, que no havia tingut mai paga doble, ni vacances, i també vaig tenir la sensació que mai no havia treballat. Jubilat, per tant, no ho estic, perquè en el meu ofici, mentre el cervell funcioni...», assegura. Espinàs, que el març va complir 80 anys, diu que no té cap rutina concreta. «Vaig a dormir molt tard, de sempre. I sí que escric de nit, però com que l'Olivetti fa soroll, doncs ho faig a mà i l'endemà ho passo. Però, quant a la rutina, no faig res concret. De vegades, llegeixo un llibre, consulto en Coromines per alguna paraula... i, visc. De vegades, miro la televisió, si hi ha algun programa que m'interessi, però moltes vegades la tinc de fons», afirma Espinàs, que també diu que no és una persona que hagi llegit de manera sistemàtica. «Les meves lectures són diferents, variades... tinc també absència de lectures. En canvi, he llegit també llibres que no em tocaven, curiosos. Quan cito algun llibre d'aquests, la gent se sorprèn. Em sembla que era Oscar Wilde el que deia que la nostra cultura depèn d'haver llegit allò que no tocava llegir», assegura.

paper tocant a la finestra. Els grans artistes pintaven anècdotes.' I hi afegia: 'Però si algú ha vist alguna categoria, que aixequi el dit.'»

— **Però vostè, escrivint anècdotes, acaba fent un retrat molt exacte de la realitat.**

— «Sí però jo encara no he vist cap categoria. Les anècdotes les he viscudes i les puc escriure; les categories, no sé on són. Per tant, anant pel món no he vist Andalusia, sinó que he vist uns andalusos i sis pobles. I del que he vist no n'he fet doctrina, perquè no he vist la totalitat.»

— **I què en pensa de quan Barcelona es va quedar sense llum a l'estiu?**

— «Que em vols fer parlar de política?»

— **Sí, una mica sí.**

— «El problema és que Barcelona és cada vegada més una ciutat submediterrània.»

— **Què vol dir?**

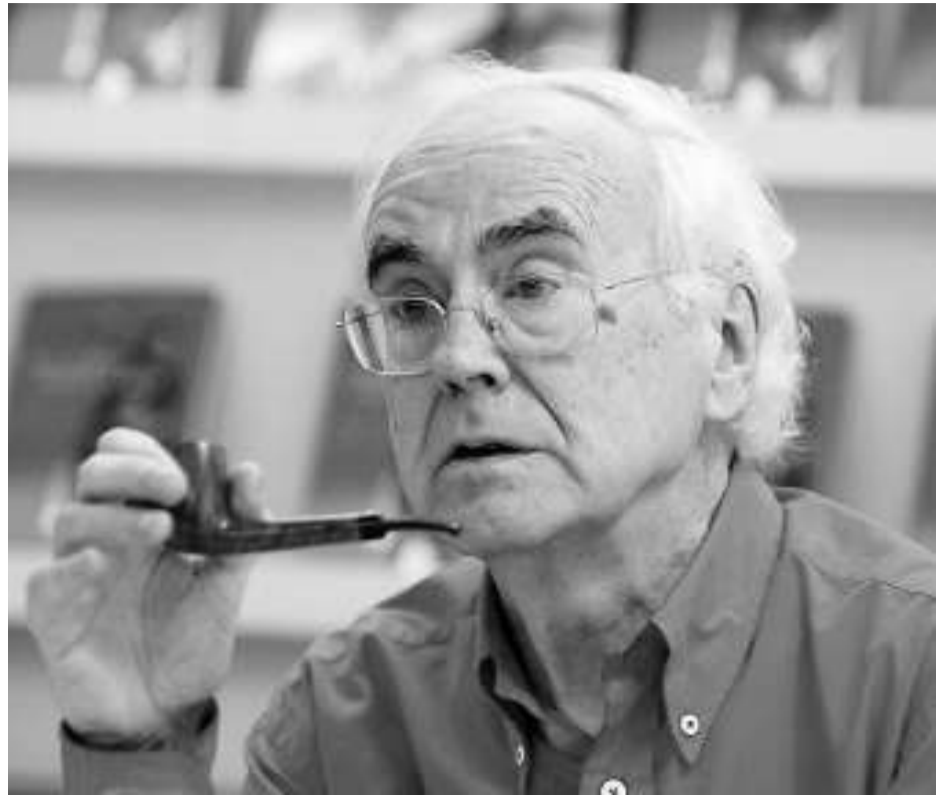
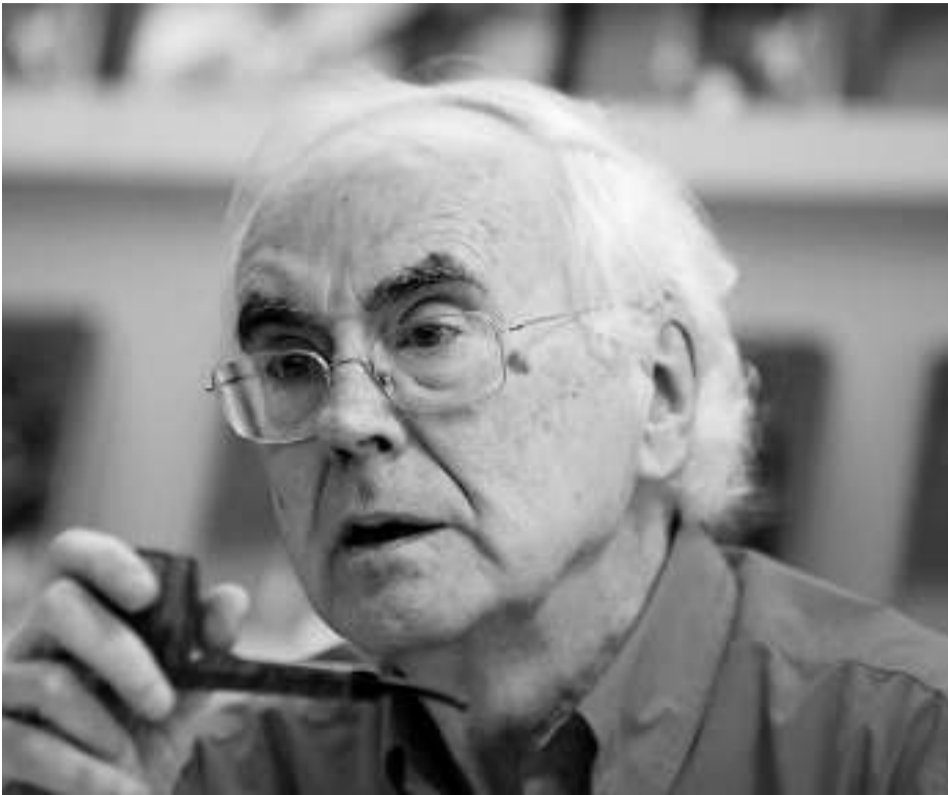
— «Estem entrant en un ni-

vell en què no aprofitem els avantatges del nord mediterrani, de l'exigència pública que hi ha als països anglosaxons per aplicar-ho a la nostra realitat mediterrània. Estem accentuant molt un mediterranisme que porta al lluíment, a la festa, a l'autosatisfacció, però el mecanisme de la convivència no funciona. Sóc un mediterrani, però sóc un admirador de la civilització anglesa, on es mantenen unes formes de convivència, les facilitats de contacte.»

— **I com s'arregla, això?**

— «Aquí l'escola hi té molt a dir quant a la formalitat. Les formes són importantíssimes. Hem viscut uns anys en què les bones intencions, els sentiments i la voluntat eren suficients i això no és cert. S'ha fomentat el centralisme individual i això no és bo. Sóc partidari dels formalismes, del respecte per les formes. A Madrid, els ministres van vestits de ministres, a veure si ens entenem. Això és el poder. Aquí tenim pro-

«ESTEM ACCENTUANT MOLT UN MEDITERRANISME QUE PORTA AL LLUÏMENT, A LA FESTA, A L'AUTOSATISFACCIÓ, PERÒ EL MECANISME DE LA CONVIVÈNCIA NO FUNCIONA»

Espinàs ha obtingut un nou èxit de públic aquest any amb «Relacions particulars». / JUANMA RAMOS

blesmes greus. No tenim ministres; tenim consellers. No tenim bandera; tenim senyera. Per què aquí no tenim bandera o ministres com qualsevol país? El català ha caigut en aquest mediterranisme afectuós, cordial, simpàtic, que té avantatges, però no hem d'oblidar que una societat s'estructura a base d'unes formes, unes maneres. Ens podem queixar molt que si els nens no van com han d'anar, que si els grans han perdut l'educació, però un país on al President se li diu Jordi o Pasqual, no va bé! Al President se li ha de dir Senyor President.»

— **I qui ha de liderar aquest canvi?**

— «És un problema educatiu, però és que potser no hi ha remei. Per exemple, s'ha de dictar per llei que quan entra el mestre els alumnes s'han de posar drets?»

— **Aquí li diran que això és una cosa del passat, a més de molt conservadora**

— «Sí, és clar, aquest és el problema. Com si el civisme tingués color de partit! Jo tinc amics en tots els partits.»

— **La independència de Catalunya és la solució?**

— «Com ha dit l'Albert Sánchez Piñol, el problema no és Catalunya; el problema és Espanya. Més curt i més rotund no es pot dir. El problema és Espanya. Per què ens han d'entendre? No cal que els italians entenguin els

•
«A Frankfurt no sé si les coses es fan com s'haurien d'haver fet. Crec que s'ha fet amb massa gent i massa diners i tenint poc en compte que al públic no li arriba que la fira és una fira de compra i venda de drets d'autor»

•
«S'ha d'explicar que el català és una llengua antiquíssima, de gran nivell, perquè això ens dona un prestigi important. Però si hi ha un diccionari alemany-català de l'any 1502!»

francesos. Jo no vull que m'entenguin; vull que em respectin!»

— **Potser el problema és que no ens fem respectar prou.**

— «Home, és clar, tot va junt. Els catalans som imperfectes, com tots els ciutadans del món, però penso que tenim un problema: quan intentem fer una cosa no ens acabem de decidir de fer-la perquè tenim massa consideracions. És per això que les formes són importants: tenir ministres i no consellers, tenir bandera i no senyera, posar-se dret quan entra el professor i saludar com cal el President. Ens falta l'educació estatal. Si comences tenint educació estatal, potser acabaràs tenint estat.»

— **I pel que fa al futur de la llengua catalana, és optimista?**

— «Per principi sóc optimista històric. El que no vull és fer profecies. Jo, que he viscut el franquisme, la seva evolució, i la democràcia, com a escriptor no hi ha color! A mi m'han prohibit en un acte públic parlar en català i la censura m'ha ratllat textos en temps d'en Franco. Si parlo emotivament, estem molt millor que fa trenta anys, i els llibres en català es venen molt més. No vull fer cap sentència sobre el futur. Parlo des de la meva experiència. Ja hi ha uns senyors que diran si la pressió dels immigrants és positiva o negativa per a la llengua. Po-

so un exemple: el petroli també s'havia d'acabar el 1972, i així es va publicar en una revista de prestigi de la qual guardo el retall, i ho van escriure experts. El petroli encara no s'ha acabat.»

— **També relativitza la presència catalana a la Fira del Llibre de Frankfurt? Però és molt important que hi siguem, no?**

— «Sí que ho és, naturalment. Mai havia passat que un autor català, com és Sánchez Piñol, sigui per tot Frankfurt en enormes cartells. El fet que aparegui en una plataforma de difusió cultural com és Frankfurt em sembla positiu. I que sigui Catalunya la convidada és magnífic. Ara bé, no sé si les coses es fan com s'haurien d'haver fet. Crec que s'ha fet amb massa gent i massa diners i tenint poc en compte que al públic no li arriba que la fira és una fira de compra i venda de drets d'autor.»

— **Quin impacte té la fira del llibre de Frankfurt, vostè que hi ha estat en nombroses ocasions?**

— «A Frankfurt s'hi troben tots els editors de tot el món per comprar els drets de traducció, sobretot de llibres d'ocells, de tennis, d'art, de religió. Els de literatura ocupen un tant per cent molt petit. Ara bé, aquest any és Catalunya la que hi ha a Frankfurt i això s'ha d'aprofitar perquè hi

hagi més gent interessada en el fet que Catalunya existeix i que té una llengua pròpia. Però s'ha de tenir clar que Frankfurt no és res més que llibres; no són quadres, no són concerts, no són conferències. I d'altra banda, no s'ha de perdre de vista que el més important d'aquesta fira és la llengua. La pintura no té llengua. L'únic que defensa la llengua és el llibre. S'ha de defensar l'antiguitat de la literatura catalana, dels llibres en català. Ramon Llull és un personatge famós a Europa i s'ha de reivindicar que escrivia en català. Totes les universitats alemanyes ho saben i la resta d'universitats ho entendran. S'ha d'explicar que el català és una llengua antiquíssima, de gran nivell, perquè això ens dona un prestigi important. Però si hi ha un diccionari alemany-català de l'any 1502! I al costat de l'antiguitat i dels clàssics, com tota la col·lecció Bernat Metge. Cal exposar públicament a Frankfurt tot això.»

— **I la repressió patida...**

— «És l'altre punt bàsic. No es pot explicar un país literàriament a Europa i el món si no es dona importància al fet que a partir de 1714 el català va ser restringit i prohibit en moltes matèries i que el 1939 va tornar a ser prohibit a l'ensenyament, a les manifestacions públiques, als mitjans de comunicació. Això sí que pot interessar als europeus,

«EL PROBLEMA ÉS ESPANYA. PER QUÈ ENS HAN D'ENTENDRE? NO CAL QUE ELS ITALIANS ENTENDGUIN ELS FRANCESOS. JO NO VULL QUE M'ENTENDGUIN; VULL QUE EM RESPECTIN!»

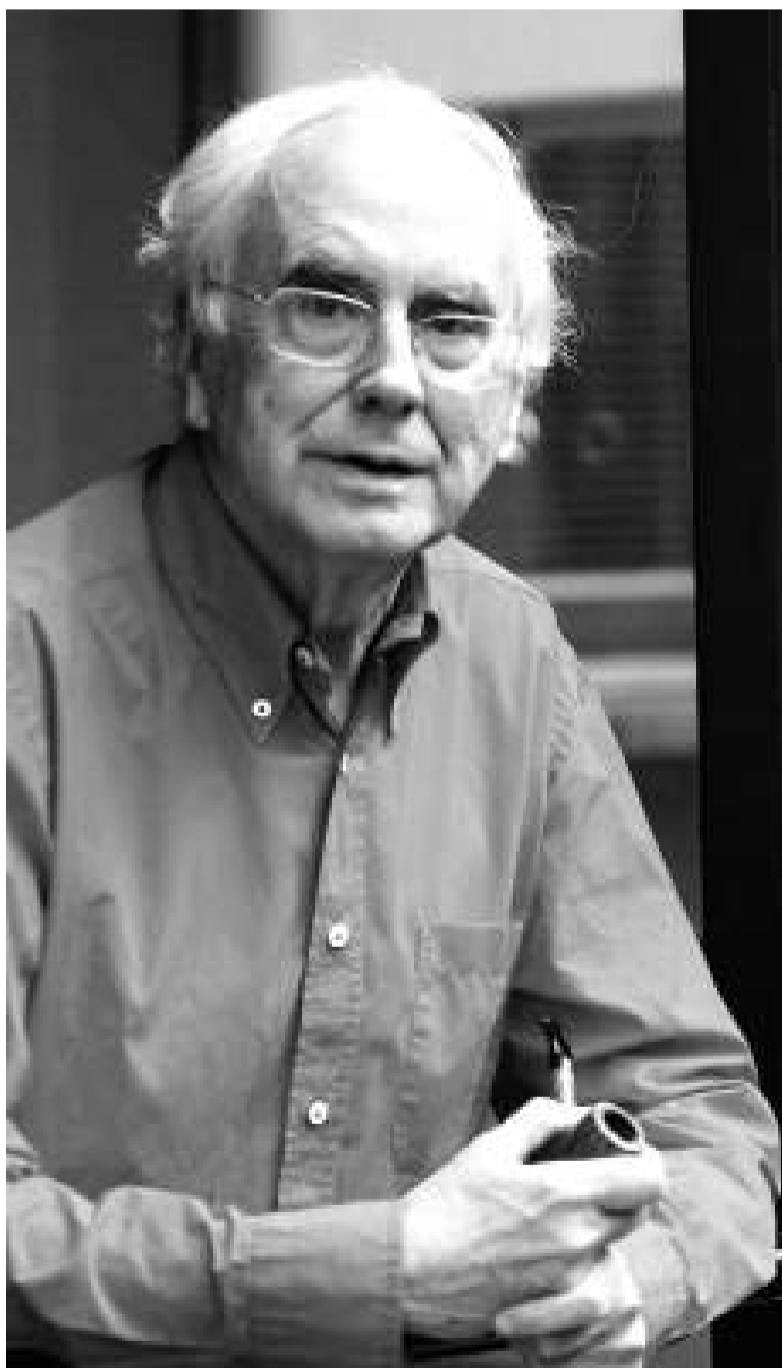
L'autor, en altres dos moments de l'entrevista. / JUANMA RAMOS

perquè això ells no ho han patit. Una llengua que ha patit tres segles de prohibició i no es pot aprendre a l'escola ni es publica diaris... Si això no és un 30 per cent del paper que ha de tenir Catalunya a Frankfurt, en quin moment ho hem de dir aleshores? Que després hi vagin escriptors –potser massa–, siguin bons o dolents, ja està bé, i si es tradueixen a l'alemany, molt bé, però crec que els dos punts a què m'he referit són fonamentals. Quedaré satisfet, quan vagi a Frankfurt, si s'ha posat èmfasi en aquests dos punts, l'antiguitat i la tradició, i la repressió a la llengua. Estem presentant una llengua culta que ha patit, com cap altra llengua, molts anys de repressió. S'ha de donar a conèixer tota la literatura catalana al llarg de la nostra història. Cal que s'imaginin la situació: és una llengua viva que ha superat tots aquests obstacles i en presentem tots aquests autors, amb aquestes magnífiques obres. Si això funciona, Frankfurt estarà molt bé.»

— Si això s'explica bé, per part dels europeus hi ha ganes d'escoltar-nos?

— «És més fàcil que ens escoltin els europeus que Espanya. Et posaran el títol original en català i te'l traduiran a la llengua que toca. En canvi, a Espanya no es posa que l'original és en català i que se n'ha fet una traducció.»

•
«Les formes són importants: tenir ministres i no consellers, tenir bandera i no senyera, posar-se dret quan entra el professor i saludar com cal el President. Ens falta l'educació estatal. Si comences tenint educació estatal, potser acabaràs a tenint estat.»
 •

Amb la seva pipa. JUANMA RAMOS

Un llibre d'èxit sobre escriptors per celebrar els vuitanta anys

● Coincidint amb el seu vuitantè aniversari, Josep Maria Espinàs va publicar *Relacions particulars* (La Campana), el seu vuitantè llibre, en què, amb el llenguatge planer i l'habilitat habituals, desgranava anècdotes viscudes amb personatges clau de la literatura catalana i espanyola com ara Josep Pla, Josep Maria de Sagarra, Salvador Espriu, Camilo José Cela o Miguel Delibes. Tot un plaer per als sentits, que els lectors van premiar fent-lo pujar als primers llocs de les llistes dels més venuts durant força setmanes i també durant la festa de Sant Jordi. L'autor, però, no està ni de bon tros aturat i, a part del seu article diari, ja des de fa un temps a *El Periódico*, continua escrivint sense parar. Ho fa, sobretot, de nit i amb la seva Olivetti de tota la vida, de la qual han sortit ja almenys quatre volums que la seva fidel editora a La Campana, on també té despatx Espinàs, preveu anar publicant els propers temps. Per sort de tots.

«A FRANKFURT CAL QUE S'HO IMAGININ: EL CATALÀ ÉS UNA LLENGUA QUE HA SUPERAT GRANS OBSTACLES I EN PRESENTEM TOTS AQUESTS AUTORS, AMB AQUESTES MAGNÍFIQUES OBRES»

Vuitanta volums i molts quilòmetres a peu

Amés d'escriure, a Josep Maria Espinàs encara li ha quedat temps per cantar i fer programes a la televisió

MIQUEL RIERA

● Només de fer un repàs als llibres publicats des de l'any 1954 per Josep Maria Espinàs, es fa ben evident que aquest ha estat un treballador incansable, un escriptor total que ha conreat tots els gèneres literaris, des de la novel·la fins a la biografia, passant pel teatre i els llibres de viatges, i periodístics, des de l'entrevista fins als articles d'opinió. Una activitat que va combinar, de jove, amb la de cantant –va ser fundador d'Els Setze Jutges– i més tard, amb la conducció de diferents programes de televisió a TV3 i al Canal 33

Josep Maria Espinàs i Massip va néixer a Barcelona l'any 1927. Llicenciat en dret el 1949, va exercir com advocat fins al 1955, però, de fet, allò que li mancava el cos era de fer d'escriptor, activitat amb la qual ja s'havia donat a conèixer el 1953 quan va guanyar el premi Joanot Martorell amb la seva primera novel·la, *Com ganivets o flames*. Més endavant guanyaria el Víctor Català (1958) i el premi Sant Jordi (1961), convertit ja en un escriptor amb notable èxit de públic.

Des del començament de la seva carrera ha conreat, també amb molt d'èxit, els llibres de

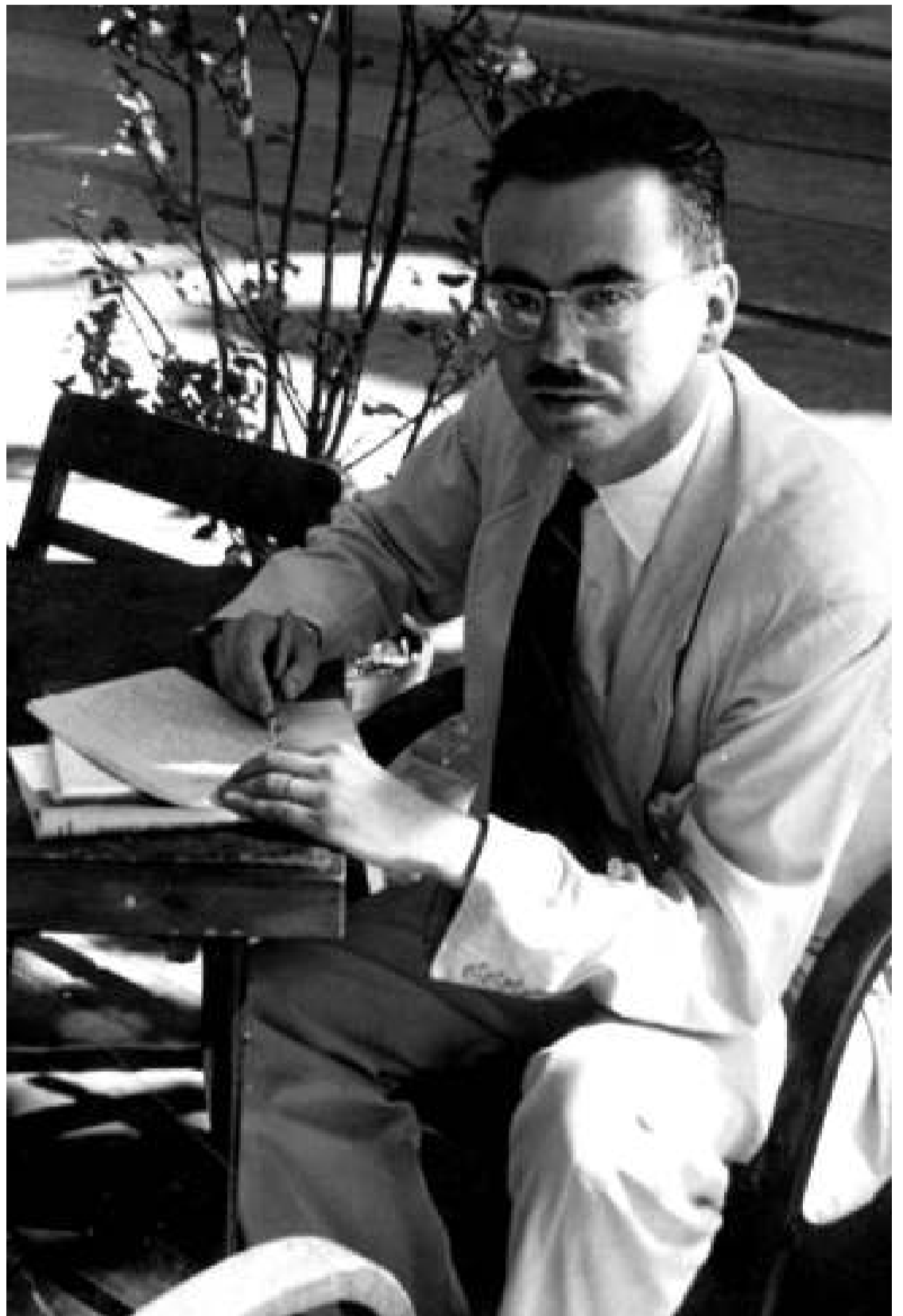
viatges, que, en general, són recorreguts a peu per diferents indrets del país o de la península Ibèrica.

Un dels llibres més coneguts d'Espinàs és *El teu nom és Olga*, (1986), un seguit d'emotives cartes dirigides a la seva filla amb síndrome de Down, que ha estat traduït a nombroses llengües.

Des de l'any 1976 publica diàriament un article a la premsa. Fins l'any 1999 ho va fer al diari *Avui* i, des de llavors, a *El Periódico*. Per aquests articles ha rebut nombrosos premis, entre ells el Premi Nacional de Periodisme de l'any 1995.

Guardonat amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes l'any 2002, Josep Maria Espinàs ha ingressat aquesta mateixa setmana com a membre a la històrica Acadèmia de les Bones Lletres de Barcelona.

Diferents moments de la vida d'Espinàs. Aquí al costat, l'any 1957. A l'altra pàgina, amb els seus pares i germans (Espinàs és el que porta ulleres); a la festa d'Argentona el 1955; de nou amb el seu pare, i amb el també escriptor Nèstor Luján a la redacció de Destino, a mitjans cinquanta. A baix, com a conductor d'un espai d'entrevistes a TV3 els anys vuitanta i a Gósol, el 2002.

Tots els llibres d'Espinàs

- «**COM GANIVETS O FLAMES**»
Novel·la. Selecta, 1954
La Campana, OC1, 1990
- «**DOTZE BUMERANGS**»
Novel·la. Albertí, 1954
La Campana, OC1, 1990
- «**EL GANDUL**»
Novel·la. Selecta, 1955
La Campana, OC2, 1991
- «**TOTS SOM IGUALS**»
Novel·la. Aymà, 1956
La Campana, OC2, 1991
- «**LA TRAMPA**»
Novel·la. Albertí, 1956
La Campana, OC1, 1991
- «**CIUTATS DE CATALUNYA 1**»
Selecta, 1956
La Campana, OC8, 1994
- «**L'HOME DE LA GUITARRA**»
Novel·la. Albertí, 1957
La Campana, OC2, 1991

- «**VIATGE AL PIRINEU DE LLEIDA**»
Selecta, 1957
La Campana, OC5, 1991
Com a *A peu pel Pallars i la Vall d'Aran*, a La Campana, 1999
- «**CIUTATS DE CATALUNYA 2**»
Selecta, 1958
La Campana, OC8, 1994
- «**GUIA DEL PIRINEU DE LÉRIDA**»
Patronat de Turisme de Lleida, 1958
- «**CITA DE NARRADORS**»
Assaig. Selecta, 1958
- «**VESTIR-SE PER MORIR**»
Narrativa. Albertí, 1958
La Campana, OC4, 1992
- «**ÉS PERILLÓS FER-SE ESPERAR**»
Teatre. Nereida, 1959

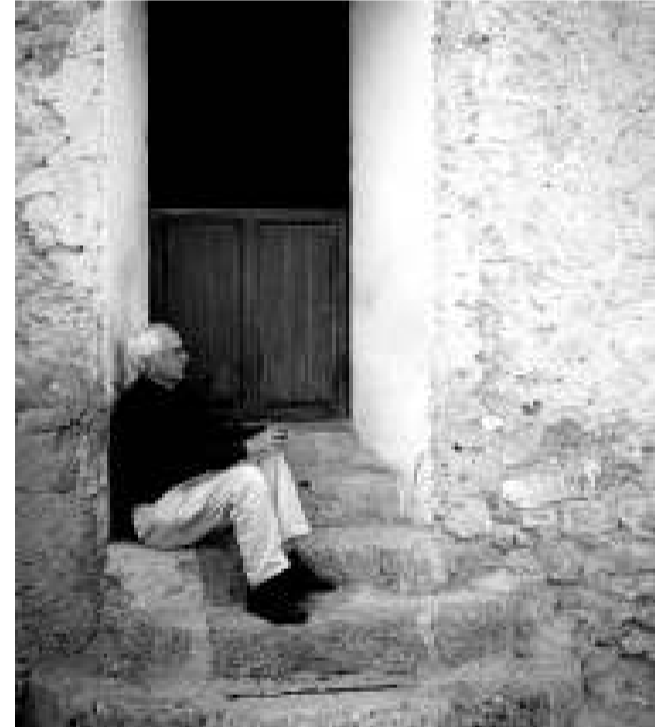

- «**VARIETÉS**»
Narracions. Selecta, 1959
La Campana, OC4, 1992
- «**COMBAT DE NIT**»
Novel·la. Aymà, 1959
La Campana, OC3, 1992
Ed. 62, MOLC, 1996
- «**ELS JOVES I ELS ALTRES**»
Narrativa. Albertí, 1960
La Campana, OC4, 1992
- «**CARRERS DE BARCELONA**»
Selecta, 1961
La Campana, OC9, 1991
- «**L'ÚLTIM REPLÀ**»
Novel·la. Selecta, 1962
La Campana, OC3, 1992
- «**JOSEP M. DE SAGARRA**»
Biografia. Alcides, 1962
- «**VIATGE AL PRIORAT**»
Selecta, 1962
La Campana, OC5, 1991

- Com a *A peu pel Priorat*
a La Campana, 1999
- «**GUIA DE TARRAGONA**»
Noguer, 1994
- «**BARCELONA BLANC I NEGRE**»
Aymà, 1964
La Campana, OC8, 1994
- «**AIXÒ TAMBÉ ÉS BARCELONA**»
Lumen, 1965
- «**ELS GERMANS PETITS DE TOTHOM**»
Infantil. La Galera, 1968
- «**LA COLLITA DEL DIABLE**»
Novel·la
Alfaguara, 1968
La Campana, OC3, 1992
- «**FESTA MAJOR**»
Reportatges
Destino, 1969
La Campana, OC7, 1993
- «**LES COMARQUES DEL**

- PRINCIPAT**»
Rosa Vera, 1970
Blume, 1978
La Campana, OC7, 1993
- «**PETIT OBSERVATORI**»
Articles. Pòrtic (1971)
- «**LA GENT TAL COM ÉS NARRATIVA**»
Selecta, 1971
La Campana, OC4, 1992
- «**VIATGE A LA SEGARRA**»
Dopesa, 1972
La Campana, OC5, 1991
Publicat com a *A peu per la Sagarra* a La Campana, 1999
- «**FRANCESC PI DE LA SERRA**»
Biografia. Júcar, 1974
- «**VUIT SEGLES DE CARRERS A BARCELONA**»
Destino, 1974

- La Campana, OC9, 1991
- «**15 ANYS DE CAFÈS DE BARCELONA**»
Dopesa, 1975
La Campana, OC8, 1994
- «**AQUELLA BARCELONA QUE ESTRENAVA EL GAS**»
Catalana de Gas i Electricitat, 1976
La Campana, OC8, 1994
- «**EL LLIBRE DE LA DIADA**»
Galaxis, 1977
- «**A LA VORA DE L'AVUI 1**»
Articles
Nova Terra, 1977
- «**VISIONS DE CADAQUÉS**»
Grup 33, 1978
La Campana, OC7, 1993
- «**ALGUNS CARRERS ANTICS DE BARCELONA**»

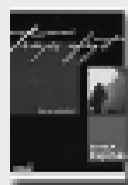

- Ajuntament de Barcelona, 1978
La Campana, OC9, 1991
- «**IMATGES DE CATALUNYA I BALEARS**»
Humor
Edicions 62, 1984
- «**A LA VORA DE L'AVUI 2**»
Articles
Nova Terra, 1980
- «**ELS NOSTRES OBJECTES DE CADA DIA**»
Edicions 62, 1981
- «**GEOGRAFIA DE CATALUNYA VOL. 4**»
Aedos, 1982
La Campana, OC7, 1993
- «**A LA VORA DE L'AVUI 3**»
Articles
Llar del llibre, 1983
- «**APRENDRE A CONVIURE. REFLEXIONS**»

- Caixa de Sabadell, 1984
La Campana, 1986
- «**DICCIONARI CATALÀ DE FALSES ETIMOLOGIES**»
Humor
Edicions 62, 1984
- «**A LA VORA DE L'AVUI 4**»
Articles
Llar del llibre, 1984
- «**DEL REBOST I DE LA TAULA GASTRONOMIA**»
Pòrtic, 1985
- «**A LA VORA DE L'AVUI 5**»
Articles
Llar del llibre, 1985
- «**IDENTITATS 1**»
Entrevistes
La Campana, 1985
- «**IDENTITATS 2**»
Entrevistes
La Campana, 1986
- «**EL TEU NOM ÉS**»

- OLGA**
Cartes
La Campana, 1986
- «**A LA VORA DE L'AVUI 6**»
Articles
Llar del llibre, 1987
- «**IDENTITATS 3**»
Entrevistes
La Campana, 1988
- «**EL NEN DE LA PLAÇA BALLOT**»
Records
La Campana, 1988
- «**ELS NOMS DE LES ESTACIONS DEL METRO**»
TMB, 1988
- «**A PEU PER LA TERRA ALTA**»
La Campana, 1989
- «**A PEU PER LA LLITERA**»
La Campana, 1990

- «**A PEU PER L'ALT MAESTRAT**»
La Campana, 1991
- «**INVENTARI DE JUBLILACIONS**»
Reflexions
La Campana, 1992
- «**VERMELL I PASSA**»
Novel·la
La Campana, 1992
- «**VIATGE PELS GRANS MAGATZEMS**»
Records
La Campana, 1993
- «**VOSTÈ QUÈ HI DIU**»
Articles
Caixa de Manresa, 1993
- «**L'ECOLOGISME ÉS UN EGOISME**»
La Campana, 1993
- «**GUIA DE CIUTADANS ANÒNIMS**»
La Campana, 1993

- «**A PEU PELS CAMINS DE CENDRA**»
La Campana, 1994
- «**A PEU PER L'ALCALATÉN**»
La Campana, 1996
- «**A PEU PEL MATARRANYA**»
La Campana, 1996
- «**UN RACÓ DE PARAIGUA**»
Contes
La Campana, 1997
- «**A PEU PEL COMTAT I LA MARINA**»
La Campana, 1998
- «**A PEU PER CASTELLA**»
La Campana, 1999
- «**A PEU PEL PAÍS BASC**»
La Campana, 2000
- «**A PEU PER EXTREMADURA**»
La Campana, 2001

- «**A PEU PER GALÍCIA**»
La Campana, 2002
- «**TEMPS AFEGIT**»
La Campana, 2002
- «**A PEU PER ANDALUSIA**»
La Campana, 2003
- «**SEGUINT TOT L'EBRE AMB UN PRIMITIU VELOSOLEX**»
La Campana, 2003
- «**A PEU PER LA COSTA DA MORTE**»
La Campana, 2004
- «**A PEU PER MALLORCA**»
La Campana, 2005
- «**A PEU PER ARAGÓ**»
La Campana, 2006
- «**RELACIONS PARTICULARS**»
La Campana, 2007